Οἱ συμπολῖται καὶ ὅλοι οἱ ξένοι μας ἄς ἀποτίσωμεν σήμερον, μὲ τὸν ἐπιβαλλόμενον σεβασμόν, τὸν φόρον τῆς εὐλαβείας πρὸς τὸν Πρωτόκλητον τῶν Ἀποστόλων.

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

Σήμερον οἱ Πατρινοὶ καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι Ἕλληνες πρέπει νὰ δώσωμεν τὴν ἱερὰν ὑπόσχεσιν ὅτι θὰ συμβάλωμεν, κατὰ δύναμιν, διὰ νὰ ὁλοκληρωθῇ συντόμως ὁ περικαλλὴς ναὸς τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου.

ΕΝΑ ΕΠΙΚΑΙΡΟ ΘΕΜΑ

ΝΑ ΙΔΡΥΘΟΥΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΤΩΤΕΡΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ

Ἡ ἵδρυσις Σχολῶν Ἐργοδηγῶν ἀντενδείκνυται. Νὰ ἐνισχυθοῦν αἱ ἤδη λειτουργοῦσαι Κατώτεραι Νυκτεριναὶ Τεχνικαὶ Σχολαὶ

Μία ἔρευνα τοῦ συντάκτου μας κ. ΓΙΑΝΝΗ ΚΑΡΑΛΗ

Πολὺς θόρυβος γίνεται τελευταίως ἐδῶ, ἀλλὰ καὶ σὲ ἄλλες πόλεις τῆς χώρας, γιὰ τὴν ἵδρυσι καὶ λειτουργία σ' αὐτὲς Τεχνικῶν Σχολῶν Ἐργοδηγῶν καὶ Ὑπομηχανικῶν. Ὁ θόρυβος πολλὲς φορὲς ἔχει φθάσει καὶ μέχρι τὴ Βουλὴ καὶ δυστυχῶς εὑρέθησαν βουλευτές, ποὺ ὑπεστήριξαν τὴν ἵδρυσιν, ἀδιακρίτως, σχολῶν Ἐργοδηγῶν, χωρὶς νὰ ἔχουν μελετήσει τὸ θέμα καὶ ἐγκύψει στὶς βασικὲς σημερινὲς τεχνικὲς σχολές.

Μ' ἄλλα λόγια, ἔχει δημιουργηθῆ ἕνα ζήτημα περισσότερο συναισθηματικό, παρὰ οὐσιαστικὸ στὴν ἀξιοποίηση τοῦ παράγοντος τεχνικῆς ἀναπτύξεως.

Καὶ ἐξηγοῦμεθα.

Ἀπὸ 60ετίας ἡ Ἐπαγγελματικὴ καὶ Τεχνικὴ Ἐκπαίδευσις, ἔστω ἀτελῶς, κατ' ἀρχὴν ἐδίδετο ἀπὸ σχολές, ποὺ ἱδρύθησαν ἀπὸ διάφορα κληροροδοτήματα. Ἀργότερα, συνεστήθησαν σχολὲς ἀπὸ Νομικὰ Πρόσωπα, Ὀργανισμοὺς καὶ Σωματεῖα, τελευταίως δὲ ἀπὸ ἰδιῶτες, βέβαια κινουμένους ἀπὸ ἐπιχειρηματικὸν πνεῦμα.

Τὸ Κράτος δὲν εἶχε δείξει στὸν τομέα αὐτὸ ἐνδιαφέρον. Καὶ τοῦτο, γιατὶ εἶχε ρίξει τὸ βάρος στὴν κλασσικὴ λεγομένη παιδεία.

Τελευταίως ὅμως, ποὺ οἱ συνθῆκες ἐπέβαλαν τὴν στροφὴ πρὸς τὴν τεχνικὴ ἐκπαίδευσι, ἀνηγγέλθη ἡ ἵδρυσις διαφόρων Κρατικῶν Τεχνικῶν Σχολῶν, ὅπως ἐπίσης Σχολῶν Ἐργοδηγῶν καὶ Ὑπομηχανικῶν σὲ ἐπαρχιακὲς πόλεις.

Τὸ πρῶτο σκέλος, δηλαδὴ ἡ ἵδρυσις κατωτέρων Τεχνικῶν σχολῶν, χαιρετίζεται μὲ ἐνθουσιασμό. Τὸ δεύτερο ὅμως, δηλαδὴ ἡ ἵδρυσις σχολῶν Ἐργοδηγῶν, ἐγέννησε, στοὺς εἰδικῶς ἀσχολουμένους, πολλὲς ἀντιρρήσεις καὶ ἀμφιβολίες ὡς πρὸς τὴν σκοπιμότητα καὶ ἀποδοτικότητά τους.

Τοῦτο, γιατὶ τὸ δημογραφικὸν πρόβλημα τῆς χώρας μας εἶναι ἰδιότυπο. Ἡ Ἐθνικὴ μας Οἰκονομία, τὰ ἔθιμα καὶ οἱ συνθῆκες τῆς οἰκογενείας καὶ τῆς κοινωνίας, ἐπιβάλλουν τὴν ἵδρυσιν τώρα μόνον κατωτέρων νυκτερινῶν τεχνικῶν σχολῶν.

Μία ἀνώτερη τεχνικὴ σχολὴ χρειάζεται ἀνώτερο ἐκπαιδευτικὸ προσωπικὸ καὶ τέτοιο εἶναι στὴ χώρα μας ἐλλιπές. Κατόπιν, οἱ ἀπόφοιτοι τέτοιων σχολῶν, μὲ ἐλλιπῆ τεχνικὴν μόρφωσιν—θὰ λείπη ἡ πρᾶξις—δὲν θὰ κάνουν τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ πυκνώσουν τὶς στρατιὲς τῶν ἀνέργων. Καὶ σὲ λίγα χρόνια, μαζὶ μὲ τοὺς ἀποφοίτους τῶν Γυμνασίων, θὰ ἔχουμε καὶ ἀποφοίτους τεχνικῶν Σχολῶν ἀνέργους καὶ ἀνειδικεύτους.

Ἀντίθετα, ἕνα καλὸ σύστημα κατωτέρων τεχνικῶν σχολῶν δημιουργεῖ βάσεις καὶ ἀπομακρύνει τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὴν ὀνειροπόλησι, τὴν ἄνευ αἰτίας ἀπαίτησιν θέσεων καὶ μισθῶν μεγάλων καὶ τὸ σπουδαιότερο, θὰ γίνουν τεχνίτες, ποὺ ἔχει ἀνάγκη ἡ Ἑλλάδα.

Ἕνα παιδί, ποὺ τελειώνει τὸ δημοτικὸ σχολεῖο καὶ ὁ πατέρας του δὲν ἔχει τὶς δυνατότητες νὰ τὸ σπουδάση ἀργότερα πέρα ἀπὸ τὸ Γυμνάσιο, πρέπει καὶ ἔχει συμφέρον νὰ πάη σὲ ἐργαστήριο βιοτεχνικό, βιομηχανία κλπ. καὶ τὸ βράδυ νὰ σπουδάζη σὲ κατώτερες τεχνικὲς σχολές, ἢ καὶ ἀκόμα γεωργικές, ναυτικές, ἐπαγγελματικές.

Ἡμερήσιες κατώτερες σχολὲς δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀποδώσουν. καὶ οὔτε ἐξυπηρετοῦν. Καὶ τοῦτο, γιατὶ ἀφ' ἑνὸς θὰ στεροῦν τὰ παιδιὰ τοῦ μικροῦ, ἀλλὰ ἀπαραιτήτου ἡμερομισθίου, ἀλλὰ καὶ τὸ σπουδαιότερο, γιατὶ οὐδέποτε τὸ παιδὶ θὰ μπορέση νὰ ἐκπαιδευθῆ πλήρως. Μόνο σὲ σχολή, χωρὶς παράλληλη πολυποίκιλη μαζικὴ ἐργασία τοῦ συνερ-

ΣΥΝΕΧΕΙΑ εἰς τὴν 4ην σελίδα

ΤΟ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΕΠΟΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΛΗΤΟΥ

Ο ΤΑΠΕΙΝΟΣ ΑΛΙΕΥΣ ΚΑΤΕΣΤΗ ΠΡΩΤΟΣ

Τοῦ κ. ΧΡΗΣΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΑΤΟΥ
Δημάρχου, πρώην ὑπουργοῦ

Δὲν εἶναι ἁπλῶς τοπικὸν θρησκευτικὸν γεγονὸς ὁ ἑορτασμὸς τῆς ἐπετείου, τοῦ Πρωτοκλήτου εἰς τὰς Πάτρας. Δὲν εἶναι συνέχισις μιᾶς παραδόσεως. Δὲν εἶναι ἀνταπόκρισις πρὸς καθιερωμένην τάξιν. Εἶναι κραδασμὸς ψυχῆς, ἔντονος παλμός, βαθυτάτη δόνησις θρησκευτικῆς συνειδήσεως. Ἀκριβῶς δι' αὐτὸ ἀναμένεται μὲ μυστικὴν λαχτάραν. Ἀκριβῶς δι' αὐτὸ τιμᾶται, ἐκ μέρους τοῦ πληθυσμοῦ, αὐτόχρημα μὲ ποιητικὴν τρυφερότητα. Ἀκριβῶς δι' αὐτό, κάθε φοράν, ὁ ἑορτασμὸς ὁμοιάζει μὲ κᾶτι ἐντελῶς νέον, μὲ κᾶτι ποὺ ἔρχεται καὶ τελεῖται διὰ πρώτην φοράν. Αὐτὴν δὲ τὴν συνεχῶς ἀνανεουμένην καὶ ἄνευ προηγουμένης ὀργανώσεως ἐπικαιρότητα προσλαμβάνουν μόνον τὰ γεγονότα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα εἶναι συνυφασμένα μὲ τὴν ψυχήν, ποὺ προέρχονται ἀπὸ αὐτήν, ποὺ εἶναι ζυμωμένα μαζί της. Ἔτσι ὁ ἑορτασμὸς τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, εἰς τὴν Γῆν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐμαρτύρησεν, φέρει πάντοτε, τὸ στοιχεῖον κᾶποιου εὐγενεστάτου ρωμαντισμοῦ. Εἶναι καθ' ἑαυτήν, μία ὥρα ἐξάρσεως καὶ ἐκτάσεως, μία ὥρα πλημμυρισμένη ἀπὸ τὸ ἄρωμα τῆς ἀγνοτέρας εὐλαβείας. Μία ὥρα μεγάλης ψυχικῆς εὐαισθησίας, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ σκέψις γονυπετεῖ πρὸ τῆς Ἁγίας σκιᾶς τοῦ Πρωτοκλήτου καὶ τὴν ἱκετεύει, ὅπως παράσχῃ τὸ ἠθικὸν καὶ πνευματικὸν ἔρεισμά της, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ ὑπερνικήσῃ τὰς ἀνθρωπίνας ἀδυναμίας, τὰς δραματικὰς ἀντιξοότητας τῆς ζωῆς, τὰ διαβρωτικὰ πάθη τῶν περιστάσεων, ποῦ καταπονοῦν καὶ καταλύουν καὶ ἀχρηστεύουν ἀξίας καὶ φιλοδοξίας ὡραίας.

Ἄλλωστε, εἰς αὐτὴν τὴν μυστικὴν ἱκεσίαν ποὺ ἀνεβαίνει μὲ τὸν λιβανωτόν, ὡσὰν προσευχὴ πρὸς τὸν Οὐρανόν, ἐνυπάρχει ὁλόκληρον τὸ θρησκευτικὸν ἔπος τοῦ Πρωτοκλήτου, ἔπος ποὺ πληροῖ δέους καὶ θὰ σταματᾶ πάντα τὴν προσοχὴν καὶ τὸν σεβασμόν. Διότι ἀκέραιον τὸ δίδαγμα τοῦ Πρωτοκλήτου εἶναι ἐμμονὴ καὶ ἀφοσίωσις εἰς τὴν ἰδέαν. Ἐμμονὴ εἰς τὴν Πίστιν. Ἀφοσίωσις εἰς τὴν Ἀλήθειαν τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ ταπεινὸς ἁλιεύς, ὁ ὁποῖος κατέστη ὁ Πρῶτος κληθεὶς μαθητής, εἶχεν ἐν ἑαυτῷ τὴν ἑτοιμότητα τῆς ψυχῆς διὰ τὴν δόξαν τῆς Χριστιανικῆς Ἀληθείας. Ἔφερε μαζί του τὴν δωρεὰν τῆς ἀγνότητος καὶ τὸν φανατισμὸν τῆς Ἀληθείας, ποὺ προπαρασκευάζει διὰ τὸ μαρτύριον, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν αἰωνιότητα. Εἶχε εἰς τὴν καρδίαν τὸ πῦρ τῆς καλωσύνης. Καὶ ἐπροχώρει ἀποφασισμένος, νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὴν μανίαν τῆς ἀπιστίας καὶ τὸν διωγμὸν τοῦ ἀθεϊσμοῦ. πού, ἐφ' ὅσον ἔχανεν ἔδαφος, ἐπὶ τοσοῦτον καθίστατο θηριώδης. Τίποτε δὲν ἠμποροῦσε νὰ τὸν ἐμποδίσῃ ἀπὸ τὴν διακήρυξιν τοῦ λόγου, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἐνωτισθῆ ὡς λυτρωτικὴν δύναμιν. Εἶχεν ὁ Ἀνδρέας συνειδητοποιήσει τὸ νόημα τοῦ χρέους του. Ἦτο ἀπόστολος πραγματικός. Καὶ ἐπορεύετο κηρύσσων, παρηγορῶν καὶ ἐμψυχώνων, εὐρύνων τὰς τάξεις τῶν ποθούντων σωτηρίαν καὶ λύτρωσιν καὶ μεταδίδων τὴν γαλήνευσιν τῶν ψυχῶν καὶ τὴν εὐτυχίαν, ποὺ ἀσφαλίζει μόνον ἡ πίστις. Καὶ μὲ τὴν πελωρίαν αὐτὴν προσφορὰν ἐστάθη ἀντιμέτωπος εἰς τὸν Αἰγιαάτην, ὅταν τοῦ ἐζήτησε νὰ ἀπαρνηθῇ τὴν πίστιν του, νὰ ἀρνηθῇ δηλαδὴ τὸν ἑαυτόν του. Ἐγνώριζε τί τὸν ἀνέμενεν. Ἀλλὰ δὲν ἐδειλίασεν. Ἐμαρτύρησεν εἰς τὸν σταυρόν. Ἀλλὰ δὲν ὑπέκυψεν. Καὶ ἀντὶ νὰ σβύσῃ ἡ γλυκυτάτη φωνή του, ἀντιθέτως μετετράπη εἰς ἐγερτήριον σάλπισμα. Πόσοι τὸν ἠκολούθησαν, μετὰ τὸ μαρτύριον. Πόσαι γενεαί! Πόσαι στρατιαὶ ἀνθρώπων. Ἰδοὺ ἡ δύναμις τῆς Ἀληθείας. Καὶ ἰδοῦ τί σήμερον τιμᾶ ἡ Πελοποννησιακὴ πρωτεύουσα. Τιμᾶ αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν ἀκατάβλητον ἰσχὺν τῆς πίστεως, ποὺ τὴν καθηγίασε καὶ τὴν ἐφώτισε μὲ τὴν ἀστραπὴν τοῦ Θείου Λόγου.

ΧΡΗΣΤΟΣ Γ. ΕΥΑΓΓΕΛΑΤΟΣ

Η "ΦΑΝΕΛΛΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΟΥ,, ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΜΑ ΜΙΑΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ

Ὁ ἔρανος τῆς 2 Δεκεμβρίου διὰ τὴν «Φανέλλαν τοῦ Στρατιώτου» εἶναι πρωτίστως εὐκαιρία ἀναπολήσεως καὶ ἠθικοῦ ἀπολογισμοῦ. Ἀναπολήσεως τῶν αὐτόχρημα τραγικῶν συνθηκῶν, τῶν ὁποίων ὑπῆρξε θυγάτηρ. Καὶ ἀπολογισμοῦ τῆς ψυχικῆς καταβολῆς μὲ τὴν ὁποίαν κατεκυρώθη εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ Ἔθνους.

Σπανίως πράγματι τοιαῦτα ἔργα ἔχουν ὁμοίαν καταγωγὴν καὶ ὁμοίαν διάρκειαν. Καὶ ἀκριβῶς ἡ τελευταία αὐτὴ εἶναι ποὺ πιστοποιεῖ πόσον εὐρὺν καὶ οὐσιαστικὸν τομέα ἀναγκῶν καλύπτει ὁ Ὀργανισμὸς αὐτός, ὁ ὁποῖος κατέστη ἤδη ἐθνικός.

Δὲν ἐξεκίνησε μὲ ἔρεισμα προηγηθεῖσαν μελέτην ἡ «Φανέλλα τοῦ Στρατιώτου». Ἀνεπήδησεν ὡς δημιούργημα καρδιᾶς.

Καὶ δι' αὐτὸ ἐπεβλήθη ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς. Κυριολεκτικώτερον, δι' αὐτὸ κατέκτησε. Δημιούργημα μιᾶς μεγάλης καρδιᾶς, ποὺ πάλλεται μὲ τὸν παλμὸν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς μερίμνης διὰ τὸν Λαόν της. Τῆς καρδιᾶς ἐκείνης ποὺ λέγεται Βασίλισσα Φρειδερίκη. Μέσα εἰς τὴν δίνην μιᾶς ἐφιαλτικῆς ἐπιθέσεως, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐξαπολύσει ἡ ἐρυθρὰ ἐπιβουλή, μέσα εἰς τὴν ἀγωνίαν κάποιας ἀγρίας πάλης, διὰ τὴν ἐπιβίωσιν τῆς Ἐλευθερίας, μέσα εἰς τὸν φόβον καὶ τὴν ἀβεβαιότητα κάποια σπίθα ἐφάνη ξαφνικά. Καὶ ἀμέσως ἐφούντωσεν, ὅπως φουντώνουν πάντα ὅσα εἶναι εὐγενῆ, ἀληθινὰ καὶ ὡραῖα.

Ἔγινε σύνθημα, σημαία σταυροφορίας ἡ ἔμπνευσις τῆς λαοφιλοῦς Βασιλίσσης Φρειδερίκης. Διότι ἰδική της ἡ ἔμπνευσις διὰ τὴν «Φανέλλαν τοῦ Στρατιώτου». Ἰδική της ἡ πρωτοβουλία. Ἰδικόν της τὸ ἔργον. Εἶδεν, ὅτι, κατὰ τὴν ὥραν τῆς κρισίμου μάχης, ὁ φρουρὸς τῶν συνόρων, ὁ στρατιώτης, ποὺ δὲν εὕρισκε στιγμὴν ἀναπαύσεως, ὁ ἀκατάβλητος διώκτης τοῦ ξενοκινήτου ἐγκλήματος, ἐχρειάζετο κάτι περισσότερο ἀπὸ τὴν ὑπηρεσιακὴν, τὴν τυπικήν. τὴν καθιερωμένην ἐκδήλωσιν ἐνδιαφέροντος. Ἐχρειάζετο τὴν μαρτυρίαν τῆς στοργῆς ὁλοκλήρου τοῦ Ἔθνους. Καὶ τὸ Ἔθνος, ὁ Λαὸς ἀπὸ τῆς πλευρᾶς του, ἀνεζήτησε κάποιαν εὐκαιρίαν ἐνεργοῦ συμπαραστάσεως, εὐκαιρίαν ἀμεσωτέρας συμμετοχῆς εἰς τὸν ἀγῶνα. Τὴν παρέσχεν ἡ «Φανέλλα τοῦ Στρατιώτου». Τὴν παρέσχεν οὐσιαστικῶς ἡ Βασίλισσά μας. Παρέλαβε τὴν ἀγάπην τοῦ λαοῦ, τὴν ἔκλεισε μέσα εἰς τὸ δέμα τῆς «Φανέλλας τοῦ Στρατιώτου» καὶ τὴν ἔστειλεν εἰς τό κινούμενον μέτωπον τοῦ συμμοριτοπολέμου. Ἔτσι ἔκαμε μέτωπον ὁλόκληρον τὴν Ἑλλάδα. Ἔδωσε εἰς ὅλους τοὺς Ἕλληνας μερίδιον συμμετοχῆς εἰς τὸν ἀγῶνα. Τοὺς ἔφερεν ὅλους εἰς τὴν πρώτην γραμμήν. Τοὺς μὲν μὲ τὸ ὅπλον. Τοὺς ἄλλους μὲ τὴν σκέψιν, μὲ τὴν ἐνίσχυσιν, μὲ τὴν ἠθικὴν ἐπικουρίαν. Πῶς λοιπὸν νὰ μὴν ριζώση ἡ «Φανέλλα τοῦ Στρατιώτου»; Ποῖος εἶναι ὁ πολεμιστὴς τοῦ συμμοριτοπολέμου ποὺ θὰ ἐεχάση τί τοῦ προσέφερε στὸν ἀγῶνα του ἡ «Φανέλλα»; Ψυχικὰ καὶ πραγματικά. Σήμερα μετὰ τὴν πολεμικὴν περίοδον ἡ «Φανέλλα» τοῦ Στρατιώτου» ἔγινεν ὁ μηχανισμὸς στοργῆς τοῦ Ἔθνους πρὸς τοὺς ἀκρίτας του, πρὸς τὰ Τ.Ε.Α. ποὺ συνεχίζοντας τὴν παράδοσιν τῆς φυλῆς μας, φρουροῦν τὰ σύνορά μας ἀπὸ πάσης ἐπιβουλῆς. Καὶ συνεχίζει τὴν πορείαν τῆς γονίμου ἀποδόσεώς της.

Τὴν 2αν Δεκεμβρίου καλεῖ καὶ πάλιν ἡ «Φανέλλα τοῦ Στρατιώτου» τοὺς Ἕλληνας εἰς τὴν ἐτησίαν ἐκδήλωσιν τῆς στοργῆς των καὶ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ των. Δὲν χωρεῖ ἀμφιβολία ὅτι ἡ ἐκδήλωσις αὕτη θὰ εἶναι εὐρυτέρα ἀπὸ κάθε ἄλλην φοράν. Διότι οἱ Ἕλληνες ἔχουν τὴν ἀρετὴν—μέσα εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἀρετῶν των—νὰ βραβεύουν ὅτι ἔχει ἐν ἑαυτῷ τὴν παγίαν ἀξίαν τοῦ θετικοῦ καὶ μεγάλου ἔργου. Ὅ,τι ἀποτελεῖ ἀνταπόκρισιν εὐθεῖαν καὶ διαυγῆ πρὸς τὸν πόθον των. Ὅ,τι συνιστᾶ τίτλον ὑπερηφανείας διὰ τὴν ποιότητά των. Καὶ τέτοιος τίτλος εἶναι πλέον ἡ «Φανέλλα τοῦ Στρατιώτου». Τίτλος γραμμένος μὲ πίστιν, δημιουργημένος μὲ προσπάθειαν καὶ συνέπειαν. Αὐτὸν τὸν τίτλον θὰ ἴδωμεν τὴν 2αν Δεκεμβρίου ἀπὸ τῆς σκοπιᾶς τοῦ Ἐθνικοῦ χρέους. Καὶ θὰ τὸν τιμήσωμεν. Ὅλοι μὲ ὅλας τὰς δυνάμεις. Ἔστω καὶ μὲ τὸν ὀβολὸν τῆς χήρας.

ΧΡ. Ε.

ΔΙΑΝΟΙΓΟΝΤΑΙ ΗΔΗ ΝΕΟΙ ΟΡΙΖΟΝΤΕΣ

Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΑΠΟΚΡΥΠΤΟΓΡΑΦΕΙ ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΕΓΚΕΦΑΛΟΥ

ΑΝΕΚΑΛΥΦΘΗ ΗΔΗ ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ "ΚΛΕΙΔι,,

ΕΚΠΛΗΚΤΙΚΟ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΜΙΚΡΟΣΚΟΠΙΟ

ΜΟΣΧΑ. Ποιὸ εἶναι τὸ πιὸ σύνθετο δημιούργημα τῆς φύσεως; Σ' αὐτὴ τὴν ἐρώτησι ὅλοι οἱ ἐπιστήμονες ἀπαντοῦν τὸ ἴδιο: ὁ ἀνθρώπινος ἐγκέφαλος.

Ἀκόμη κι' ὁ πιὸ τελειοποιημένος ἠλεκτρονικὸς ἐγκέφαλος εἶναι ἕνα ἁπλὸ παιγνιδάκι σὲ σύγκρισι μὲ τὰ «προτσές», ποὺ συντελοῦνται στὸν ἀνθρώπινο ἐγκέφαλο. Γι' αὐτὸ κι' ὅλο πιὸ συχνὰ οἱ μηχανικοὶ προσφεύγουν στοὺς φυσιολόγους καὶ τοὺς ρωτοῦν: «Πῶς λειτουργεῖ ὁ ἐγκέφαλος τοῦ ἀνθρώπου; Μήπως μπορεῖτε νὰ μᾶς καταδείξετε νέους τρόπους γιὰ τὴν κατασκευὴ νέων ἠλεκτρονικῶν ἐγκεφάλων;»

...Οἱ γιατροὶ καὶ οἱ βιολόγοι ἐσχεδίασαν τὸν Ἄτλαντα τοῦ ἀνθρώπου ὅλα, ὡς τὸ τελευταῖο ἀκόμα, νεῦρο τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Τὸ ἴδιο ἔκαναν καὶ ὡς πρὸς τὰ νεῦρα τῶν ζώων. Γενικῶς, ὑπολογίζουν, ὅτι τὸ νευρικὸ σύστημα τοῦ ἀνθρώπου ἀποτελεῖται ἀπὸ 15 δισεκατομμύρια κύτταρα! Παράλληλα, οἱ ἠλεκτροφυσιολόγοι ἔμαθαν νὰ μελετοῦν τὰ ἠλεκτρικὰ φαινόμενα κάθε νεύρου.

Ἀλλὰ καὶ τὸ πιὸ λεπτὸ ἀκόμη νεῦρο εἶναι συμπύκνωσις ἀπὸ ἀπειράριθμες νευρικὲς ἶνες. Σ' αὐτὸ πρέπει νὰ προστεθῇ, ὅτι τὸ μέγεθος κάθε νευρικοῦ κυττάρου εἶναι ἐξαιρετικὰ μηδαμινὸ—μερικὰ δεκάκις ἑκατομμυριοστὰ τοῦ κυβικοῦ ἑκατοστομέτρου!...

Ἀργότερα κατασκευάσθηκαν ἐξαιρετικὰ σύνθετες συσκευές, ποὺ καταγράφουν τὰ ἠλεκτρικὰ κύματα τοῦ ἀνθρωπίνου ἐγκεφάλου. Ἀλλὰ τὰ κύματα αὐτὰ δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο ἀπὸ ἕνα ἐξασθενημένο ἠλεκτρικὸ θόρυβο δισεκατομμυρίων νευρικῶν κυττάρων. Θὰ μποροῦσε, ἄραγε, νὰ διαπιστωθῇ ἡ ὑγεία τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸ θόρυβο καὶ τὶς κραυγὲς τῶν δισεκατομμυρίων αὐτῶν κυττάρων;

Οἱ φυσιολόγοι εἶχαν ἀπὸ παλιὰ ἕνα ὄνειρο: «Ἂς μπορούσαμε, ἔλεγαν, νὰ εἰσχωρήσουμε μέσα σ' ἕνα κύτταρο καὶ νὰ τὸ ψηλαφήσουμε μὲ ὑπερευαίσθητες συσκευές!»

Δυστυχῶς, οἱ «πόρτες» ποὺ ὡδηγοῦσαν στὸ κύτταρο ἦταν ἑρμητικὰ κλεισμένες. Μόνον κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια οἱ ἐπιστήμονες βρῆκαν τὸ «κλειδί» ποὺ ἀνοίγει αὐτὲς τὶς πόρτες. Στὴν περίπτωσι αὐτὴ τὸ «κλειδί» ἦταν ἕνας μικροσκοπικὸς γυάλινος σωλήνας—τριχοειδής, ποὺ ἡ ἄκρη του στὸ τέλος ἔχει πάχος ἕνα δεκάκις χιλιοστὸ τοῦ χιλιοστομέτρου. Οἱ φυσιολόγοι ἀπεκάλεσαν τὸν σωλῆνα μικροηλεκτρόδιο.

Τὸ μικροηλεκτρόδιο, χωρὶς νὰ προξενήση βλάβη στὸ κύτταρο, εἰσέδυσε μέσα σ' αὐτὸ καὶ κατέγραψε μὲ τὴν βοήθειαν ὑπερευαισθήτων συσκευῶν τὴν ἠλεκροδυναμικότητα μεταξὺ τῆς ἐπιφανείας του καὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ περιεχομένου του.

Πολλοὶ ἐπιστήμονες διαφόρων ἐργαστηρίων καὶ διαφόρων χωρῶν διεπίστωσαν, ὅτι τὸ μέγεθος τῆς ἠλεκτροδυναμικότητός του ἀνέρχεται σὲ μερικὰ ἑκατοστὰ τοῦ βόλτ. Ἀλλὰ «κάθε ἕνα ἀπὸ τὰ δεκαπέντε δισεκατομμύρια» κύτταρα εἶναι ἐξαιρετικὰ σύνθετο. Τό ξέρετε, ρωτᾶ ὁ Σοβιετικὸς καθηγητὴς Μ. Ροστώφ, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀποτελεῖ πηγὴ ζωϊκοῦ ἠλεκτρισμοῦ; Τὰ ἰόντα εἶναι φορτισμένα ἀπὸ θετικὸ καὶ ἀρνητικὸ ἠλεκτρισμό. Καὶ ὁ ἀριθμός τους εἶναι διαφορετικὸς μέσα καὶ ἔξω ἀπὸ τὸ κύτταρο. Μὲ τὴν διέγερσι τοῦ κυττάρου ἀρχίζει ἡ ἐντατικὴ μετακίνησις τῶν ἰόντων καὶ ἡ ἠλεκτροδυναμικότητά τους αὐξάνει ἀπότομα. Οἱ διακλαδώσεις τους «δέχονται σήματα» καὶ τὸ σῆμα «τρέχει» μὲ ταχύτητα 360 χιλιομέτρων τὴν ὥρα.

Τὸ μικροηλεκτρόδιο πρέπει νὰ ἐξηγήση, πῶς καὶ κατὰ τὶ διαφέρει τὸ κύτταρο τοῦ ἐγκεφάλου ἀπὸ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, ὁ ἀμφιβληστροειδὴς χιτὼν τοῦ ματιοῦ ἀπὸ τά νευρικὰ κύτταρα τῆς καρδιᾶς, Ἀλλὰ αὐτὸ δὲν εἶναι εὔκολο. Γιατὶ καὶ τὰ δεκαπέντε δισεκατομμύρια κύτταρα «συνεργάζονται» μεταξύ τους πολὺ φιλικὰ καὶ βρίσκονται σὲ στενὴ ἐπαφὴ τὸ ἕνα μὲ τὸ ἄλλο. Ἡ διακλάδωσις ἑνὸς κυττάρου τερματίζει σ' ἕνα «θύλακα» ποὺ ἀκουμπᾶ στὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἑπομένου.

Πῶς διαβιβάζονται ὅμως τὰ «σήματα» στὸ σημεῖο τῆς ἐπαφῆς; Ἐδῶ πρέπει νὰ σημειωθῇ, ὅτι στὸ ζήτημα αὐτὸ οἱ ἐπιστήμονες ὑποστηρίζουν διάφορες ἀπόψεις. Μερικοὶ θεωροῦν, ὅτι ἡ ἠλεκτροδυναμικότης ποὺ «διατρέχει» τὸ νεῦρο διεγείρει τὸ ἑπόμενο κύτταρο.

Αὐτὸ νομίζουν οἱ ὀπαδοὶ τῆς ἠλεκτρικῆς θεωρίας τῆς νευρικῆς διεγέρσεως. Ἄλλοι ἀποδείχνουν, ὅτι τὴν διέγερσι τὴν προκαλεῖ μιὰ ἰδιόμορφη χημικὴ οὐσία, ποὺ ἐκκρίνεται ἀπὸ τὸν «θύλακα».

Τὸ 1958, μάλιστα, οἱ ἐπιστήμονες κατώρθωσαν μὲ τὴν βοήθεια ἠλεκτρονικοῦ μικροσκοπίου ποὺ μεγεθύνει τὰ ἀντικείμενα κατὰ πενῆντα—ἑκατὸ χιλιάδες φορές, νὰ φωτογραφήσουν μέσα στὸν «θύλακα» κύστεις, ποὺ προκαλοῦν φυσαλίδες, ὅταν στὸ σημεῖο τους φθάνει τὸ «σῆμα».

Μὲ ὅλα αὐτὰ τὰ ἐνδιαφέροντα, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ σύνθετα ζητήματα, ἀσχολήθηκε ἡ τελευταία ἐπιστημονικὴ διάσκεψις ποὺ συνῆλθε στὸ Κίεβο καὶ ἦταν ἀφιερωμένη στὰ προβλήματα τῆς ἠλεκτροφυσιολογίας τοῦ νευρικοῦ συστήματος. Ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους εἰδικοὺς τῆς μικροηλεκτροδιακῆς τεχνικῆς τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως—ὁ φυσιολόγος τοῦ Κιέβου Π.Γ. Κοστιοὺκ ἔκαμε μιὰ πολὺ ἐνδιαφέρουσα ἔκθεσι γιὰ τὴν ἠλεκτροφυσιολογία.

—Τὸ «κλειδί», εἶπε, ποὺ ὁδηγεῖ στὸ κύτταρο, βρέθηκε. Ἡ ἐπίθεσις γιὰ τὴν διείσδυσι στὰ μυστικά του συνεχίζεται.

ΚΙΝΗΣΙΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

Εἰς τὸ ἐνταῦθα ὑποκατάστημα τοῦ Ο.Α.Α.Α. καὶ τοῦ Γ.Ε.Ε. ἀνεφέρθησαν χθὲς 5 ἀπολύσεις ἐργαζομένων καὶ 11 προσλήψεις ἀνέργων.

ΤΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ ΜΟΥ

ΕΝΑΣ ΔΑΣΚΑΛΟΣ

Τοῦ κ. ΔΗΜΟΥ ΜΟΣΜΑ

Ἦταν τὴν περασμένη Κυριακὴ αὐτοῦ τοῦ ἀνοιξιάτικου Νοέμβρη. «Οὔτε ἕνα σύννεφο, κι' οὔτε ἕνας μαῦρος καπτὸς στὸν ἀγέρα»—γιὰ νὰ θυμηθοῦμε τὸν γλυκύτατο λυρικὸν ἐρημίτη τῆς Φρεαττύδας. Λίγοι καλοὶ σύντροφοί μου καὶ κάποιες κοπέλλες μαζί, μπήκαμε σὲ δυὸ αὐτοκίνητα μέσα νὰ πᾶμε σ' ἕνα χῶρο δουλειᾶς. κι' ὁμορφιᾶς. Κι' ὁ χῶρος αὐτὸς δὲν ἦταν μακρυά μας. Στὴν πρόσοψη τοῦ κτιρίου διαβάζουμε «Δημοτικὸν Σχολεῖον Ἀγυιᾶς». Ἐδῶ—κατὰ τὶς πληροφορίες μας—βρίσκεται ἕνας «ἄνθρωπος», ποὺ ζῇ καὶ ἱερουργεῖ στὸ ἱερὸ τῆς φύσης.

Ἡ εἴσοδος τοῦ περιβόλου δὲν ἔχει τίποτε τὸ πένθιμο ἢ τὸ σκοτεινὸ στοιχεῖα ποὺ ἀποτελοῦν τὸ σῆμα κατατεθὲν τῶν σχολείων μας καὶ στὴν πρώτη καμπὴ τοῦ διαδρόμου παραμονεύει ὁ ἐθνικὸς παλμός: ἕνας ἔκτυπος πάνω στὴ γῆ χάρτης τοῦ νησιοῦ τῶν ἡρώων καὶ τῶν μαρτύρων—τῆς Κύπρου—μὲ σημειωμένες πάνω του τὶς μεγαλύτερες πόλεις. Κι' ὅταν βρίσκεται κανε